
Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2014:7

Fattiga EU-migranter

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2014:62 som gäller policy för att bemöta fattiga EU-migranter. I motionen föreslås att kyrkomötet ger kyrkostyrelsen i uppdrag att utarbeta en policy för bemötande av fattiga EU-migranter. Utskottet menar att med det arbete som redan pågår och de insatser som kommer att genomföras att det inte under verksamhetsperioden finns något behov av en särskild policy för bemötande av EU-migranter och föreslår därför att motionen avslås.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2014:62.

Motionens förslag

Motion 2014:62 av Lena Klevenås m.fl., Fattiga EU-migranter

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en policy för bemötande av fattiga EU-migranter.

Bakgrund

I motion 2014:62 *Fattiga EU-migranter* aktualiseras fattiga EU-migranter som kommer till Sverige och den situation de lever i. Motionärerna lyfter särskilt fram romernas situation.

Cirka 10–12 miljoner av Europas medborgare är romer och utgör den största minoriteten. En stor andel romer drabbas av fördomar, intolerans, diskriminering och social exkludering i det vardagliga livet. Majoriteten lever i fattigdom, många i slumliknande läger under hot om vräkning. Flertalet vuxna romer är arbetslösa och många barn slutar skolan i förtid på grund av mobbing. Romerna är utsatta i hela Europa men situationen på Balkan har varit svår i efterdyningarna av krigen. Många romer har flytt bland annat till Sverige och fortfarande kommer personer främst från Kosovo och Serbien till Sverige för att söka asyl.

Regeringens strategi för romsk inkludering

Regeringen har tagit beslut om en strategi för romsk inkludering som ska pågå under 2012–2032. Målet är att den rom som fyller 20 år 2032 ska ha likvärdiga möjligheter i livet som alla andra. Målgruppen för inkluderingen är framför allt de romer som

befinner sig i ett socialt och ekonomiskt utanförskap och är utsatta för diskriminering. Kvinnor och barn är särskilt prioriterade.

Strategin utgår från de mänskliga rättigheterna med särskild betoning på principen om icke-diskriminering. Det innebär att romer liksom alla andra har rätt att komma i åtnjutande av mänskliga rättigheter såsom rätten till utbildning och arbete. Strategin omfattar sex samhällsområden: utbildning, arbete, bostad, hälsa, social omsorg och trygghet, kultur och språk och civilsamhällets organisering.

Tidigare kyrkomöten och diakonalt arbete bland romer

Vid ett flertal tillfällen har kyrkomötet samtalat och gjort överväganden om Svenska kyrkans arbete med romer.

I Kyrkolivsutskottets betänkande *Romerna och Svenska kyrkan* (KI 2007:3) redovisas den nationella nivåns arbete när det gäller romer fram till 2007. Nämnas kan det arbete som ledde fram till gudstjänsten med romerna vid Svenska kyrkans riksmöte 2000. Från 2005 finns också en uppföljningsrapport som redovisar församlingars arbete med romer. Rapporten föreslog arbete inom tre områden: kompetensutveckling, arbete mot diskriminering av romer och gudstjänst på romani chib. Utskottet avslag dock motionen med motiveringen att ett mångsidigt arbete redan pågick i Svenska kyrkan.

Vid kyrkomötet 2010 gjordes ett uttalande med anledning av romernas situation, där står bland annat:

Vi i Sverige och Svenska kyrkan har ett ansvar att långsiktigt, strategiskt och resultatnriktat arbeta för att romerna i vårt land skall få sina rättigheter tillgodosedda. Vi har också att verka för att romernas situation i Europa grundligt analyseras och åtgärder vidtas inom EU för att säkra och utveckla medlemsstaternas ansvar för sina romska medborgare.

Oavsett romers trostillhörighet har Svenska kyrkan på alla nivåer ett ansvar för att medverka till att romers människovärde upprätthålls och att deras rättigheter tillgodoses. Svenska kyrkans församlingar uppmanas att stärka sitt engagemang och att vidareutveckla romers deltagande i gudstjänster och församlingsliv.

Kyrkolivsutskottet fick under 2012 ytterligare tillfälle att yttra sig i betänkandet *Romerna en del av Sverige och Svenska kyrkan* (2012:12) om Svenska kyrkans arbete med romer. Även om utskottet delar motionärens beskrivning av romernas situation avslås motionen med en liknande motivering som 2007. Utskottet menar att kyrkostyrelsen har påbörjat en satsning där inkludering av romer särskilt fokuseras.

Svenska kyrkan har uppmärksammat den bristande asylprövning som romer ofta får i Sverige. Dåvarande ärkebiskop Anders Wejryd framförde kritik i en debattartikel i Dagens Nyheter 2010 och även i ett seminarium under *Almedalsveckan* 2012 tillsammans med bland annat *Amnesty* och *Röda korset*. Frågan om romernas situation och vad som är tillräckliga asylskäl diskuterades också på ekumeniska nätverksdagar för flykting- och integrationsfrågor under våren 2014.

Stadsmissioner och vissa församlingar arbetar med att stödja EU-migranter och därmed också tiggande rumänska romer och ibland sker insatserna i ekumenisk samverkan. Kyrkokansliet får också förfrågningar från församlingar när det gäller insatser rörande tiggande romer. De som ställer frågor saknar många gånger förhållningssätt och strategier för insatser gentemot fattiga EU-migranter och har bristfällig kunskap om erfarenheter från andra församlingar.

I samband med Världens fest i Karlstad 2014 gavs tillfälle för erfarenhetsutbyte då *Bysmisjonen i Oslo* och *Stadsmissionen i Göteborg* delade med sig av sina lärdomar av sina respektive arbeten med romer som tigger.

Åtgärder för att främja arbetet med den nationella minoriteten romer och resande

Svenska kyrkan har också rannsakat sig själv när det gäller hur man behandlat romer och resande i historisk tid. Forskningsrapporten *Svenska kyrkans förhållande till romer och resande ca 1900–1950* (2013) är ett bidrag till regeringens arbete med vitboken *Den mörka och okända historien – Vitbok om övergrepp och kränkningar av romer under 1900-talet* (2014). Forskningsrapporten visar att Svenska kyrkan bidragit till att exkludera romer och resande i samhället.

Under 2013 kartlade den nationella nivån, i rapporten *Inkludering och försoning*, behoven av åtgärder för att öka inkluderingen av romer och resande i Svenska kyrkan. Kartläggningen visar att tidigare försoningsarbeten inte resulterat i tillräckliga insatser på lokal nivå för att romerna ska känna sig välkomna i Svenska kyrkan. Ska arbetet med romer utvecklas och en ökad inkludering bli möjlig behöver Svenska kyrkans personal få mer stöd.

Med anledning av rapportens resultat har kyrkostyrelsen beslutat att insatser behöver göras inom följande områden:

- Skapa fungerande dialog med romer
- Systematiskt utvecklingsarbete (med en plan för hur inkludering av romer och resande ska bli bättre och satsningar för ökad kunskap och medvetenhet inom Svenska kyrkan)
- Översättning av gudstjänstmaterial till romani chib
- Påverkansarbete och samverkan med andra aktörer

Arbetet med att genomföra kyrkostyrelsens beslut påbörjades under hösten 2013 genom ett möte med företrädare från romer, resande, Svenska kyrkan och andra trossamfund. Under våren 2014 utökades också personalresurserna på kyrkokansliet med en handläggare med inriktning mot romer och resande.

Europeiskt ekumeniskt arbete

Lutherska Världsförbundets europasektion och Ekumeniska kommissionen för migranter i Europa (CCME) arrangerade i november 2013 en konferens om romsk migration och medborgarskap. Där kyrkorna uppmanas att arbeta tillsammans med romer, stödja och stärka romer, sprida kunskap om romsk kultur och aktivt motarbeta antiziganism.

Svenska kyrkans internationella arbete och den norska systerorganisation *Kyrkans Nödhelp* samverkar för att förbättra livssituationen för romer i Rumänien.

Det sker genom stöd till det arbete som Franciskanerorden driver med ett socialt center i byn Roman i regionen Moldova. Arbetet sker på både kort och lång sikt och de flesta som får stöd genom det sociala centret är romer. I arbetet med centret ingår bland annat, förskola, skola, viss hälsovård, ett mål mat om dagen till eleverna, kurser i sömnad för att fler ska få arbete, kurser i trädgårdsarbete, förhandlingar med myndigheter om bättre platser att bo för de tvångsförflyttade.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2014:62.

Kyrkolivsutskottet känner igen den beskrivning som motionären gör av en situation där antalet tiggare på våra gator ökar. Många av de fattiga EU-migranter som motionären beskriver är romer men det finns också andra grupper som lever i utsatthet.

I Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrka 2015–2017 lyfts migrations-, flykting- och integrationsfrågor fram som centrala områden i en strävan efter ett hållbart samhälle och stiftet får kontinuerligt stöd till kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte på dessa områden. Utskottet konstaterar också att under verksamhetsperioden kommer arbetet med inkludering av resande och romer förstärkas genom ett projekt som pågår fram till sommaren 2016.

Utskottet menar att med det arbete som redan pågår och de insatser som kommer att genomföras under verksamhetsperioden inte finns något behov av en särskild policy för bemötande av EU-migranter och föreslår därför att motionen avslås.

Uppsala den 25 september 2014

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Marie Nielsén, ordförande

Eva Lindström, sekreterare

Beslutande: Marie Nielsén, ordförande Daniel Larson, Birgitta Lindén, Ronny Hansson, Sara Waldenfors, Sofia Rosenquist, Niklas Grahn, Roland Johansson, Berit Simonsson, Anna-Karin Westerlund, Gunilla Eldebro, Lars-Erik Edlund, Elisabeth Rydström, Torbjörn Arvidsson och Marja Sandin-Wester

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Monica Lindell Rylén, Camilla Persson, Lissandra Rickemark, Jan Sahlin, Katarina Glas, Nasrin Sjögren, Elisabeth Sandberg Kullenberg, Ulla Littgren, Jerker Schmidt, Niklas Larsson, Runar Filper, Ylva Wahlström och Karin Janfalk.

Biskoparna Jan-Olof Johansson och Johan Tyrberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Tiggare på våra gator är en ny företeelse och det är svårt för många att veta hur man skall förhålla sig. Kyrkokansliet får många förfrågningar från församlingar när det gäller insatser rörande dessa tiggare. De som ställer frågor saknar förhållningssätt och strategier för insatser gentemot fattiga EU-migranter och har bristfälliga kunskaper om erfarenheter från andra församlingar. Därför behöver Svenska kyrkan formulera en policy för hur vi ska bemöta fattiga EU-migranter.

De insatser som görs för att inkludera romer som är svenska medborgare i det svenska samhället liksom arbete som för asylsökande är förstås lovvärda men inte relevanta för behandlingen av denna motion. Fattiga EU-migranter är varken svenska eller asylsökande och ofta inte ens romer. Vad vi säkert vet är att de är EU-medborgare.

Därför reserverar jag mig mot beslutet och yrkar bifall på motion 2014:62.

Marja Sandin-Wester

Särskild mening

KI 2014:7

Våra fattiga EU-migranter är värda att behandlas med stor värdighet. Kyrkans nationella nivå som arbetar med dessa frågor bör utveckla en policy för gott bemötande ute i våra stift och församlingar.

Ylva Wahlström